

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Tâm bút) (Bài 73)

*/ San Jose, tối Chủ Nhật 21/8/2016.

Đang ngồi đọc Nhật Nguyệt, trái tim bồi hồi rung động theo kỷ niệm cũ, tôi gọi về Dalat cho anh:

"Em đang đọc lại Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau, thấy ngày xưa sao em yêu anh quá, và cả anh cũng yêu em say đắm nữa."

Bên kia đầu giây, giọng anh âm áp:

"Bây giờ anh vẫn cứ yêu em!"

"Anh nói thật?"

"Lúc nào cũng thật!"

"Em không tin đâu. Nhưng lý do gọi là muốn chia sẻ với anh điều này:

+ Từ cuối năm 1994 cho chào đời Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau, em đã nhiều lần đọc để chỉnh sửa văn phạm, câu cú. Chỉ mấy ngày nay mới đọc từng chữ '**trong tư cách một độc giả**'. Và em phải nói ngay với anh rằng, em tin cuốn này sẽ có một chỗ đứng thật sự trong văn học VN mai sau."

Đầu giây kia anh lặng im như tuồng chờ đợi.

Tôi cười:

"Em không chủ quan hợm hĩnh theo tâm trạng một tác giả đối với đứa con tinh thần của mình đâu, mà là ĐỊNH GIÁ tác phẩm theo '*cái nhìn của một độc giả có trình độ*', hoặc '*một nhà phê bình văn học*'."

+ Nhận thấy rằng, nếu đem so sánh với Docteur Zhivago của Boris Pastenak thì Nhật Nguyệt trội hơn, bi thảm, làm xúc động người đọc dễ dàng hơn trên hai khía cạnh Tình Yêu và Lịch Sử.

-Này nhé:

1. Hai nhân vật trong truyện Pastenak đến với nhau SAU thời kỳ Cách Mạng Nga 1917. Mối tình đứt đoạn, Lara bỏ đi ngoại quốc khi bọn Cộng Sản đổ tràn ngập toàn xứ sở.

2. Hai nhân vật của Nhật Nguyệt đến với nhau TRƯỚC 1975, nhưng nhân vật nữ **bằng lòng ở lại** trong thời gian CSBV chiếm cứ Dalat.

+ Cái đặc biệt của Nhật Nguyệt không chỉ là Tình Yêu (như Docteur Zhivago, như bất cứ tác phẩm tình yêu nào khác), mà còn có TÌNH YÊU ÂM NHẠC giữa hai nhân vật.

+ Năm 1994, tác phẩm xuất bản lần đầu, cái kết thúc câu chuyện nằm vào giai đoạn tháng 5/1975 khi Thu Vân bỏ đi khỏi Dalat. Nếu chỉ thế thì không có gì đáng nói. Y như sự bỏ đi của Lara. Y như sự bỏ đi của bất cứ nhân vật nữ nào trong một mối tình tay ba ngang trái.

+ Ở đây, điểm LỚN nằm ở “*giai đoạn 41 năm sau*”, hai nhân vật đều CHỨNG MINH ĐƯỢC cho độc giả thấy những gì mình thề thốt ở thời điểm 1974 năm xưa là đúng.

Ví dụ, một lần nghe lời van nài của nhân vật nam:

‘Xin em hứa sẽ không bỏ anh mà đi.’

thì nhân vật nữ đã đáp:

‘Em sẽ không từ bỏ anh ngày nào anh còn cần đến tình yêu của em.’”

Tôi cười hình hích:

“Có là điên mới tin lời em hứa!... Nhưng mà, anh có đang nghe em nói không?”

“Có. Anh đang nghe em từng chữ... Em phân tích nữa đi!”

“Vậy sao? Em phân tích tiếp nhé.

*/ Cái LỚN nằm ở chỗ, lời hứa của người nữ được thực hiện chẳng những qua “một tháng ở lại Dalat dạo tháng 4/1975” trong tình trạng thật dày vò đau khổ... mà còn ở 41 năm sau bằng “sự trở về” --dấu muộn màng-- bên nhân vật nam.

+ Đó chỉ MỐI LÀ HAI trong những minh chứng cho bản chất người nữ một cách hùng hồn nhất.

+ Nhật Nguyệt không như các tác phẩm tình yêu khác. Người ta có thể nói ‘*Yêu nhau suốt đời*’ nhưng cũng dễ dàng quay lưng lại với nhau vĩnh viễn trong thù hận.

+ Còn trong Nhật Nguyệt, tình yêu bao trùm trên hết; nhưng vượt cao hơn cả chính là Tình Yêu Âm Nhạc.

+ Cũng vì cái Tình dành cho Âm Thanh, Cung Bậc mà dấu cả hai cuộc đời đều đã te tua rách nát thì cái điều ấy vẫn còn đủ sức mạnh lôi kéo người nữ nhiều lần tìm về sưởi ấm lại chút nào bằng giá cho trái tim người nam.

+ “Lớn” là ở Cái Tình Âm Nhạc đó.”

Giọng anh êm đềm:

“Anh cảm ơn em.”

Tôi bật cười to:

“Phải nói rằng ‘*em cảm ơn anh*’ mới đúng! Bây giờ em là nhà văn, những gì mình đã trải với nhau chính là chất liệu rất độc đáo cho ngòi bút, không dễ mà có.”

Bên kia đầu giây, nghe ra một tiếng thở dài rất nhẹ!

Tôi hỏi:

“Anh sao vậy?”

“Không! Anh vẫn đang nghe em phân tích!”

“Anh thích?”

“Rất thích!”

“Vậy em nói tiếp.

+ Từ cuối năm 1994 tác phẩm chào đời, em nhận được rất nhiều lời khen tặng. Có ông tên Nguyễn Cúc, là chồng cũ của Cô Phạm Thị Lạc Nhân dạy piano trường Nhạc Sài Gòn ngày xưa, một bữa gọi em, bảo: ‘Đàn ông đọc Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau thấy thương BG đã đàn, đàn bà đọc cũng thương nữa mới lạ!’

+ Một ông độc giả khác: ‘Bà vợ tôi đọc tác phẩm, kêu Trời, không biết sức nào BG lại có thể chịu đựng đau khổ đến vậy. Đã thế, không chỉ MỘT mà lại NHIỀU lần nữa!’

+ Ngay cả bà tình nhân của ông TNH, dạo mới bỏ bịch nhau, gửi bài sang Văn Uyển xin đăng, đã nói với em qua điện thoại: ‘Tôi có đọc Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau. Nhìn tám ảnh in nơi trang gần cuối, thấy chị đẹp quá, nhất là ở đôi mắt, thật buồn mà vô cùng linh động.’

- Rồi bà ta thêm: ‘Trong đời, tôi vẫn ao ước có được mối tình như của chị để có thể viết ra một tác phẩm như cuốn Nhật Nguyệt...’

-Mãi về sau khi TNH đã bỏ đi, ngẫm lại câu ấy, em mới chùng hững.

-Té ra bà ta chỉ muốn "giật" TNH để có đề tài mà viết!

-Nhưng bà quên rằng, em đâu phải là người vợ hung dữ như chị Lan, và chính bà cũng đâu phải là người có cái tâm hồn biết thông cảm cho nỗi đau của kẻ khác (như em).”

(Một điều phải ghi nhận, cho dù ngày xưa, cho dù bây giờ, bao giờ tôi cũng tự thấy mình “ríu rít” trước anh trong những câu chuyện kể! Điều này, trong mùa hè 2016, lúc đám nhỏ đến phòng nhờ tôi và anh đàn để thâu vào máy bài La Vie En Rose làm nền cuốn băng đám cưới, Âu Cơ đã nói: “Lúc nào thấy Mẹ cũng ‘bossy’ với Bác Ngọc!)

Giọng tôi mai mỉa:

“Tất cả các độc giả ấy đâu hay rằng, khi em ĐANG ngụp lặn trong vũng bùn vũng máu thì chỉ biết làm cái hành động ‘ngoi đầu lên’ mà thở. Bây giờ nhìn lại, như mấy ngày hôm nay đọc Nhật Nguyệt, mới thấy ghê người!”

Tiếng nói anh thì thâm như một hơi thở:

“Anh xin lỗi em!”

Tôi cười phá lên:

“Em phải cảm ơn anh lần nữa. Nội chỉ bản văn Tiếng Đàn Phong Vân Chân Trời Cũ ghi lại câu chuyện mình gặp nhau tháng 1/1993 tại Dalat sau 18 năm cách biệt mà với một nhà điện ảnh có tài, họ hẳn nhìn ra không biết bao nhiêu

chất liệu để dựng thành một cuốn phim lớn với đầy đủ tình tiết về Tình Yêu, Tình Người và bối cảnh Chiến Tranh, không thua gì Docteur Zhivago.”

Rồi vụt cắt ngang câu chuyện:

“Nhưng thôi, khuya lắm rồi, em đi ngủ một chút. Em phải chờ lúc này 5 giờ sáng bên Mỹ mới dám gọi về anh. Bên VN đang là 7 giờ tối, không còn sợ cô Hoàng nhảy đùng đùng mắng chửi cầu xé anh nữa.

+ Có lần Bé Nga viết gửi em cái email, kể rằng:

“Bà Hoàng la hét đánh đập Ba, hỏi Ba sao dám xưng ‘anh em’ trước mặt bà khi trò chuyện với Mẹ...”

Rồi bé Nga dặn:

“Mẹ nên gọi cho Ba buổi tối, bà Hoàng đã về nhà bà, không có mặt.”

+ 41 năm xưa hay 41 năm sau, điểm đáng thương nhất cho nhân vật nữ trong Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau là ở chỗ: ***“Lúc nào em cũng sợ hãi lòng ghen của các người đàn bà dính líu tới anh”***.

+ Đó cũng chính là MỘT trong những điều KHÔNG THAY ĐỔI trong trái tim nhân vật Thu Vân của tác phẩm. Anh có thấy tội nghiệp cho em không?

[]

*(Trần Thị Bông Giấy.
(Bài viết xong tại San Jose, Nov. 11/2017 6:00 AM.
**Hồi ức ghi ra sau khi Anh chết
vừa đúng 9 ngày).**
[]*